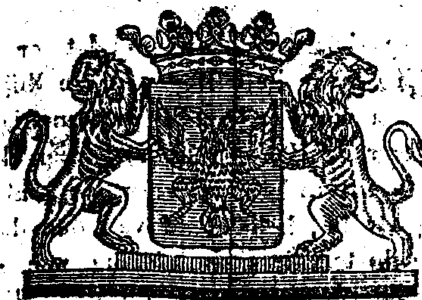
A. 1836 No. 30.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 8 Maart.

FRANKFORT, den 3den Maart.

Met waar genoegen vinden wij ons in staat gesteld, om de onderscheidene, door vele Duitsche en Fransche dagbladen verspreide geruchten over den staat van gezondheid van Z. M. den Koning van Pruissen te kunnen tegenspreken, daar, volgens de jongste berigten uit Berlijn, die monarch welvarende was.

— In een levensberigt van de onlangs overledene moeder van *Napoleon*, mevr. *Letitia Bonaparte*, wordt onder anderen gemeld, dat zij zeer stil leefde en bijna niemand sprak, dan die met haar in eenige betrekking stond. Zij gaf nooit zoogenaamde partijen, gedroeg zich waardig na het ongeluk, en was algemeen geacht. In den jare 1815 had zij, bij gelegenheid der terugkomst van *Napoleon* van Elba, een aanzienlijk gedeelte van haar vermogen opgeofferd. Evenwel was haar nog genoeg overgebleven, om bij groote spaarzaamheid hare kinderen te kunnen ondersteunen. Zij was eene bij uitstek verstandige en wakkere vrouw. Zij was natuurlijk met *Napoleon* ten hoogste ingenomen, maar ontveinsde echter zijne gebreken niet. Zij leefde uiterst matig en was bijzonder sterk van gestel. Hierdoor is het verklaren, hoe zij de hevige schokken, welke haar troffen, kon doorstaan. Behalve toch, dat hare zoons van hunne troonen vielen en al hunnen luister onderging, verloor zij het eene kind na het andere, vier veelbelovende kleinzoons, voorts het licht van hare oogen en eindelijk het vermogen om zich te bewegen.

— Brieven uit Weenen melden het volgende: « Uit Krakau zijn tijdingen tot den 22sten Februarij ontvangen, welke over 't algemeen van eenen geruststellenden aard zijn. In de gansche stad en den omtrek was het rustig, en men prees zeer het gedrag der binnengerukte troepen. De burgerij van Krakau wilde, ter eere van den generaal-majoor *van Kaufmann*, den 25sten Februarij een' grooten maaltijd geven. Ondertusschen zijn er ook Pruissische en Russische troepen op het grondgebied van Krakau gerukt, en de officieren legden wederzijds bezoeken bij elkanderen af. Het grootste gedeelte der Poolsche vlugtelingen was reeds verwijderd, en men hoopte aan de eischen van de beschermende mogendheden weldra voldaan te zien, zonder tot strengere maatregelen de toevlugt te nemen. »

— Tot dus verre is nog geen traktaat opgegeven, waarbij de militaire bezetting van Krakau, in eenig geval, uitdrukkelijk bepaald is. Alleen is eene bepaling bekend, volgens welke de uitlevering van overloopers, deserteurs en misdadigers kan geëischt worden; maar deze bepaling wordt ook voorafgegaan van die, dat er geen krijgsvolk op het grondgebied van Krakau zal mogen komen, onder welk voorwendsel dit ook zou mogen zijn.

— In eenen brief uit Berlijn leest men het volgende: » De militaire bezetting van Krakau heeft hier weder de aandacht gevestigd op eene ongelukkige natie, welke, zelfs na hare vernietiging, tot middelpunt van de Europesche gisting schijnt bestemd te wezen. De verwijdering van de Poolsche vlugtelingen kan, wel is waar, verhinderen, dat het onder de asch smeulende vuur door onbezonnen en roekelooze ondernemingen in lichtelaaije vlam gerake; maar of de grondkwaal daardoor zal weg genomen zijn, is eene vraag, welke moeijelijk met zekerheid bevestigend kan beantwoord worden. In het koningrijk Polen zelf doet de regering veel om de welvaart te doen herleven; maar de wonden welke de laatste opstand geslagen heeft, zijn te diep, om dadelijk eene gunstige verandering te kunnen verwachten. De binnenlandsche handel kan zich bij de heerschende groote armoede niet opbeuren, en tot buitenlandschen handel is geen uitzigt voorhanden, daar men de binnenlandsche nijverheid daardoor tracht te bevorderen, dat de grenzen strengelijk worden afgesloten. De grondbezitting is zoo diep gevallen, dat de Berlijnsche bank een aan haar toebehoorend goed, enkel uit tarweakkers bestaande en twee duizend morgen of eene halve duitsche vierkante mijl groot, voor den geringen prijs van 19,000 daalders verkocht heeft! »

— Te Weenen wordt tegenwoordig gesproken van het oprigten eener maatschappij tot het aanleggen van eenen ijzeren spoorweg tusschen Weenen en Triest.

— Te Prag bevindt zich tegenwoordig een Engelschman, die een plan schijnt tot stand te willen brengen, om tusschen Weenen en Prag eenen dergelijken spoorweg aan te leggen.

— Berigten uit Athene, van den 28sten Januarij, melden, dat zijne Majesteit de Koning van Beijeren aldaar daags te voren is teruggekeerd.

LONDEN, den 2den Maart.

Maandag avond heeft in het huis der gemeenten, na vrij lange debatten, de tweede lezing plaats gehad van de bill tot hervorming der Iersche gemeente-besturen, bij welke gelegenheid sir *R. Peel* heeft aangekondigd, dat door hem, bij het in comité gaan over dezelve, op aanstaanden Maandag, onderscheiden wijzingen zullen worden voorgedragen.

Het comité, belast met het nader onderzoek van Mr. *O' Connells* gedrag bij de jongste verkiezing voor het Iersche graafschap Carlow, heeft gisteren morgen deszelfs zittingen hervat, en zich, gedurende drie uren, met het aanhooren van de heeren *Raphael* en *Hamilton* over voornoemd parlementslid onledig gehouden.

Op het Kensington paleis worden groote toebereidselen gemaakt ter ontvangst van Z. K. H. prins *Ferdinand* van Portugal, die den 15den dezer maand, vergezeld van deszelfs broeder *Augustus*, in deze hoofdstad verwacht wordt.

Behalven meer andere gezanten is eergisteren ook de Nederlandsche minister eenigen tijd aan het bureau van buitenlandsche zaken met den burggraaf *Palmerston* werkzaam geweest.

— Gisteren avond heeft de heer *Stratford Canning* de bezetting van den vrij-staat Krakau door Oostenrijksche, Pruissische en Russische troepen, in het Huis der gemeenten ter sprake gebragt, en gevraagd, of de ministers van die gebeurtenis, welke hij als eene schennis van het Weener traktaat beschouwde, kennis droegen, en te dier zake maatregelen hadden genomen. De minister *Palmerston* heeft geantwoord dat het bewind van die gebeurtenis nog geen officieel berigt had ontvangen; — dat het zijne ernstige aandacht op de zaak zou vestigen, maar dat hij niet kon zeggen, wat hetzelve doen zou.

Den 27sten Februarij, terstond nadat 's Konings antwoord op het adres van het huis der gemeenten ontvangen was, is te Dublin door het groote committé der loge eene vergadering gehouden, waarin besloten is: « dat de broeders behoorden gewaarschuwd te worden tegen de nieuwe leer; dat de loutere wensch van den souverein, uitgedrukt door middel van hoogstdeszelfs ministers in antwoord op een adres van het huis der gemeenten, kracht van wet zou hebben, of den onderdaan zou kunnen binden in de wettige uitoefening van constitutionele regten; — dat de Oranje-lieden in Ierland den meest opregten eerbied hebben voor den wil des souvereins, maar dat zij de vrijheid van den onderdaan nog meer eerbiedigen, en zullen handhaven: — dat zij, zoo lang de britsche constitutie in stand blijft, niet kunnen beroofd worden van hunne regten, dan door de *zamenwerking van de drie takken der wetgeving.*"

Bij het nemen van dit merkwaardige besluit had men, naar het schijnt, te Dublin voorlopig kennis bekomen van het besluit der zich te Londen bevindende hoofden der loge, om aan 's Konings begeerte te voldoen. —

— Nadat dezer dagen een nieuw schild met veel moeite geplaatst was zijn de werkzaamheden tot de voortzetting van den *tunnel*, of onderaardschen gang onder de Theems, weder begonnen. Men hoopt nu dit belangrijke werk geheel te zullen kunnen tot stand brengen.

PARIJS, den 4den Maart.

Men heeft thans het officiele berigt ontvangen, dat Noord-Amerika de bemiddeling van Engeland in het geschil met Frankrijk heeft aangenomen. De president der Vereenigde Staten heeft daarvan, bij eene boodschap, aan de kamer der vertegenwoordigers kennis gegeven.

— Bij de Fransche kamer der afgevaardigden is ingediend een request, door 135 Polen, die zich te Parijs bevinden, geteekend, waarbij zij vertogen doen ten behoeve der vlugtelingen, die uit Krakau opgeligt worden, om naar Amerika te worden vervoerd. Zij verzoeken, dat de kamer de regering moge uitnoodigen, om door den Franschen ambassadeur te Weenen reispassen aan die ballingen te doen verleenen, opdat zij zich naar Frankrijk zouden kunnen begeven.

— In de kamer der afgevaardigden is gisteren door een der leden, die zich aan de gewezen ministers *de Broglie* en *Guizot* aansluiten, met betrekking tot een aanhangig ontwerp van wet op de budgetten, een voorstel gedaan, om de verdeeling van de subsidien, welke daarvoor op de departementale begrootingen mogten [illegible] worden aan de departements-raden, in plaats van aan de [illegible]

gen. De minister *Thiers* heeft zich hiertegen verzet, daar eigenaardig de departements-raden wel de gelden moesten toestaan, maar het dadelijk gebruik daarvan aan het bestuur moest overgelaten worden. De zoogenaamde liberalen hebben echter, bij monde van heer *Odillon-Barrot*, het voorstel, ofschoon van hunne staatkundige tegenstanders afkomstig, verdedigd. Maar toen het tot eene stemming kwam, hebben wel die liberalen voor, maar aan den anderen kant de doctrinaires tegengestemd; zoodat het ministerie door de laatsten, van welken het zich anders eenigzins scheen te verwijderen, om de liberalen meer te naderen, de overwinning heeft behaald. Dit heeft niet nagelaten veel opschudding te veroorzaken. Het heeft geruimen tijd geduurd eer de president de leden hunne zitplaatsen weder heeft kunnen doen hernemen, om de werkzaamheden te vervolgen. Uit een der dagbladen van de liberalen zou men moeten opmaken, dat zij in dezen zijn verschalkt geworden, en de toeleg van de doctrinaires is geweest, om hen met het ministerie nu reeds in onmin te brengen.

Als eene merkwaardigheid verdient opgeteekend te worden hetgeen de minister *Thiers* bij deze gelegenheid heeft gezegd, in antwoord op degenen, die aan de maires der gemeenten wilden opgedragen hebben, om in die belangen van de buurtwegen de allereerste voordragt te doen, namelijk, dat hem als minister van binnenlandsche zaken is gebleken, dat *in vele plaatsen de maires zelfs niet eens schrijven kunnen.*

— Bij de benoeming van de vice-presidenten is reeds gebleken, dat de kamer der afgevaardigden tegenwoordig zonderling zamengesteld of gestemd is. Door de benoeming van den heer *Calmon* heeft men willen toonen, dat de kamer onder zekere bepalingen het nieuwe ministerie zal ondersteunen. Door de verkiezing van den heer *Duchâtel* toonden de doctrinaires en legitimisten, dat zij slechts een oogenblik hunne stemmen behoeven te vereenigen, om de meerderheed voor het bewind te breken. Door de verbinding met de linkerzijde (of zoogenaamde liberalen) benoemden de doctrinaires den heer *Teste*, en toonden daardoor op nieuw, dat de heer *Thiers* nog op geene vaste meerderheid van stemmen kan rekenen.

Dezelfde verschijnselen heeft men bij de benoeming van de presidenten en secretarissen van de bureaux of afdeelingen der kamer waargenomen.

— De jongste berigten uit Madrid zijn van den 25sten Februarij. Men verwacht er met ongeduld het besluit over de regeling der binnenlandsche schuld.

De verkiezing van nieuwe afgevaardigden in de cortes begint. Indien men op sommige berigten mag afgaan, zouden in ettelijke provincien de heethoofden of doordrijvers wel de overwinning op de gematigden behalen.

— De zaakgelastigde van Napels is bij den raads-president geroepen. Het schijnt, dat er over den vorstelijken vlugteling, den Prins van Capua, gehandeld is. Het schijnt, dat hem geen langdurig verblijf te Madrid zal toegestaan worden.

— Uit Lissabon gaan de berigten tot den 22sten Februarij. In de kamer der vertegenwoordigers is door de commissie van oorlog een voorstel gedaan, dat er geen opperbevelhebber over de Portugeesche armee meer zal mogen zijn; dat er in oorlogstijd een algemeen bevelhebber zal kunnen benoemd worden; maar dat het bevelhebberschap nimmer aan den Koning of den gemaal van de Koningin zal kunnen opgedragen worden. Op verlangen van het ministerie is deze zaak uitgesteld tot aan de voordragt van de nieuwe zamenstelling van de armee. Maar middelerwijl is er tusschen de Koningin en de ministers groote oneenigheid ontstaan. De Koningin verlangt haren op weg zijnden gemaal, den prins van *Saksen-Coburg*, tot opperbevelhebber van de armee benoemd te hebben. Maar de minister van oorlog heeft, zoo het schijnt, geweigerd, deze benoeming te teekenen.

'S GRAVENHAGE, den 5den Maart.

Heden is het hof van cassatie vergaderd geweest en heeft hetzelve zich bezig gehouden met het vonnis, den 29sten December 1835, door het hof van assises der provincien Holland (Noorder-kwartier) en Utrecht uitgesproken, waarbij negen personen zijn veroordeeld geworden, ter zake van de ongeregeldheden, welke, den 3den Julij bevorens in de hoofdstad hadden plaats gehad. Het lid van het hof, Jhr. *M. W. de Jonge*, heeft een breedvoerig en volledig verslag omtrent den loop van het geheele regtsgeding gegeven. Hij heeft de gronden medegedeeld, waarop alle de veroordeelden zich beroepen, om de cassatie van het vonnis te verzoeken. Daaruit is, onder anderen, gebleken, dat de persoon van *Jan Sterrenberg* van het verzoek om cassatie heeft afgezien. De gronden, welke men aanvoert, om de cassatie van het vonnis te vragen, zijn tweeledig, en betreffen: 1o. den vorm van het regtsgeding; en 2o. het uitgesproken vonnis zelf. Laatstgemelde gronden bestaan voornamelijk hierin: 1o. dat er geene waarschuwingen aan den volkshoop van de zijde der openbare magt gedaan zijn, om uiteen te gaan, en dat er dienvolgens inderdaad, volgens art. 100 van het wetboek op het strafregt, geene straf heeft kunnen worden uitgesproken, omdat er geene strafwaardige daad, ten gevolge der niet-vervulling van de bij de wet gevorderde formaliteiten, tot het doen uiteengaan der menigte, bestaat; 2o. dat de medepligtigen aan eene daad, immers indien daaromtrent bij het wetboek op het strafregt niet anders is voorzien, altijd onderworpen behooren te zijn en te blijven aan de daad van den dader, zoodat, indien deze wordt vrijgesproken, of vermindering van straf, om bijzondere omstandigheden, mogt verlangen, ook de medepligtige daarvan het genot behoort te hebben; en 3o. dat er geene opzetting (provocation) kan worden verondersteld, wanneer dezelve niet *regtstreeks* is geschied, en dat, immers wat den veroordeelde *de Jong* aangaat, er geene *regtstreeksche* opruijing had plaats gehad. Deze drie gronden van cassatie werden op eene welsprekende wijze door de heeren Mrs. *P. C. Schooneveld* en *M. J. van Gigch* ontvouwd en met veel kracht voorgedragen. Het openbaar ministerie heeft daarop, bij monde van den advocaat-generaal Mr. *G. A. G. van Maanen*, geantwoord, en het gevoelen verdedigd, dat er geen grond tot cassering van het gewezen vonnis aanwezig was. Daarop is door den Voorzitter van het hof de uitspraak in deze zaak op aanstaanden Zaturdag, den 12den dezer, bepaald geworden.

— In de *Boekzaal* voor de maand Februarij, treffen wij een berigt aan van den quaestor-Generaal van de algemeene sijnode der nederlandsche hervormde kerk, van 15 Februarij 1836, waarin deze aan zijne christelijke land- en geloofsgenooten kennis geeft, dat de algemeene collecte ten behoeve van noodlijdende kerken en personen in den in den jare 1835 heeft opgebragt de somma van *f* $18.070.81\frac{1}{2}$; dat ook wederom uit deze inzamelingen in het afgeloopen jaar een aanzienlijk getal hulpbehoevende weduwen en weezen zijn ondersteund geworden; en dat dezelve ook inzonderheid ter bereiking van een nog hooger doel gestrekt heeft, door, onder krachtdadige medewerking van Z. M. onzen Koning, de navolgende gemeenten wederom in staat te stellen tot de oefening van derzelver openbare godsdienst, te weten: in Gelderland, de gemeenten Ligtenvoorde, Laren en Echteld; in Zuid-Holland, de gemeenten Rhijnsaterwoude en Zevenhoven; in Noord-Holland, de gemeenten Driehuizen en Kwadijk; in Zeeland, de gemeenten Brouwershaven en Elkerzee; in Utrecht, de gemeenten Blaauwkapel, Werkhoven en Lopikerkapel; in Vriesland, de gemeenten Stavoren, Zwaag, Westeinde en Veenwouden; in Groningen, de gemeente Slochteren; en in Drenthe, de gemeente Ruinen. De quaestor-generaal heeft het genoegen te doen opmerken, dat deze inzameling zich niet alleen heeft staande gehouden, maar ook zelfs de meest voordeelige nog overtroffen heeft. Hij betuigt deswege zijnen opregten dank en wenscht vurig, dat weldadigheid en belangstelling in de openbare godsdienst aller harten bewegen mogen, om, bij de aanstaande jaarlijksche inzameling, vernieuwde bewijzen te geven, dat zij het hooge belang van deze inrigting inzien, en tot de instandhouding van dezelve het hunne gaarne willen bijdragen. Ter bevordering van dit weldadig doel, verzoekt hij de veelvermogende hulp van de waardige Leeraars der gemeenten en wenscht, dat Gods onmisbare zegen derzelver aanbevelingen vergezellen moge.

AMSTERDAM, den 6den Maart.

Beurs van den 5. Maart.

Er is heden veel handel in onze binnenlandsche fondsen gedreven en alle bleven, na eenige fluctuatien, meerder gewild, uitgezonderd 5 pCt., welke op nieuw gevoelig achteruitgingen en handelmaatschappij, die iets flaauwer blijven.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $56\frac{1}{8}$ geopend, tot $56\frac{9}{16}$ geklommen en $56\frac{11}{16}$ gesloten; 5 pCt. $102\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$ $102\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ met verkoopers; kansbiljetten $24\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 25, $25\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, bij veel affaire; oud sijndicaat opende 97, klom tot $97\frac{5}{8}$ en blijft $97\frac{1}{2}$; dito nieuw $82\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$ bij zeer veel handel; oude aandeelen handelmaatschappij van 132 tot $131\frac{3}{4}$ iets verhandeld.

Spanje. Ardoins $45\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, 46 bij weinig handel; onbepaalde stukken $45\frac{1}{8}$, 45; passive $15\frac{1}{8}$, 15 à $14\frac{7}{8}$ in kleine partijtjes afgegeven.

Effecten-Societeit van 6 Maart.

De berigten uit Spanje blijven onbeduidend. Uit Portugal luiden de laatste tijdingen ongunstig; men vreest voor opschuddingen in genoemd land en dat het ministerie binnen kort zijne demissie nemen zal; dien en gevolge waren Portugeesche schuldbrieven te Londen gevoelig achteruitgegaan, [illegible]

In Hollandsche effecten is heden niet veel gedaan; de koersen van gisteren hebben zich bijna geheel staande gehouden.

Spaansche bleven in eene flaauwe stemming, doordien geene de minste gunstige tijding de bezitters derzelve opbeuren kon.

Koers van den 6den Maart.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $55\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$; kansbiljetten $25\frac{1}{8}$; 5 pCt. $102\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ sijndicaat $97\frac{3}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ $82\frac{3}{8}$.

Spanje. Ardoins $45\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$ à $\frac{3}{8}$ bij eenige afdoeningen; passive $14\frac{3}{4}$ a $\frac{7}{8}$. Fransche uitgestelde $17\frac{3}{4}$ gedaan.

Mengelwerk.

Over het nieuwe ministerie in Frankrijk.

Na herhaalde malen als onmisbaar beschouwd, en als zoodanig, na eene kortstondige aftreding, weder aangesteld te zijn geworden, is nu het ministerie der *Doctrinaires* door een ander vervangen, waarvan de zoogenaamde derde partij, of die van DUPIN, een gedeelte uitmaakt. Hoe is dit veroorzaakt? Door eene verandering in de gezindheid des Konings? Verre van daar: integendeel zullen zich de nieuwe ministers van het stelsel hunner voorgangers in geenen deele mogen verwijderen. Is het dus misschien om eene tegenwerking der kamers tegen dit

stelsel? Ook niet: want de meerderheid, die de terugtreding veroorzaakt heeft, was slechts van *twee* stemmen, en liep alleen over de vraag, of men het onderwerp, waarover gehandeld werd, (de conversie der 5 pCts.) *al* of *niet* zou *in aanmerking nemen*. Wat is dan toch de reden eener verwijdering, die alle welgezinden met eene zekere ongerustheid vervult, daar men in het karakter der afgetredene mannen eenen waarborg had voor het onderdrukken der woelgeesten, en den Europischen vrede, terwijl de Koning misschien den invloed zijner nieuwe ministers op den duur niet zal kunnen weerstaan? Helaas! het is datzelfde, verkeerd gewijzigde, eergevoel, hetwelk ook vroeger het ministerie WELLINGTON, bij eene zeer geringe parlementaire meerderheid, deed terugtreden, en daardoor aan de zaken van ons Vaderland, en van *Europa* in het algemeen, eene geheel veranderde wending gaf. Immers, wat beteekenen de *twee* stemmen, die beslisten, dat de verwisseling der *staatsschuld* in overweging zou mogen worden genomen? Waar zou het heen, indien ministers altijd, wanneer de volksvertegenwoordiging in huishoudelijke punten van hen — en dan nog zoo weinig — verschilde, hun afscheid wilden nemen? Immers, nog moest het *commissoriaal* worden gemaakt, de uitslag van het rapport dier commissie was hoogst onzeker; en *dan*, wanneer die uitslag *tegen* de ministers geweest was, dan was het tijds genoeg, terug te treden. Nu, daarentegen, leiden de ministers *gezamenlijk*, terstond na die stemming, hunne posten neder. Deden zij daaraan verstandig?

Wij hebben het meermalen opgemerkt, dat *Frankrijk* zich gelukkig mag schatten met eenen vredelievenden Koning, die tevens orde en klem van gezag weet te handhaven. Zoo iets kon LODEWIJK XVI noch NAPOLEON. De eerste bezweek door zwakheid van karakter tegen de stormen der omwenteling; de andere kon den gebreidelden reus der omwenteling niet onder de knie houden, dan door diens kinderen tegen *Europa* los te laten, en in den oorlog werk te geven, om dus de *vrijheid*, of hetgeen men vrijheid *noemt*, door het schaduwbeeld van *roem* te vervangen. LODEWYK PHILIPS alleen heeft ten tweeden male den herrezenen reus in boeijen geklonken, maar *niet* ten koste van de rust onzes werelddeels. Hij heeft den vrede weten te bewaren met alle Mogendheden; de Franschen, in weerwil hunner drift voor de ondersteuning der Polen, teruggehouden; en de woelgeesten in *Italie* en *Duitschland*, die zijne bescherming inriepen, aan hun lot overgelaten. Doch hij heeft dit voornamelijk gedaan door de keuze zijner ministers, onder welken, na den dood van CASIMIR PERRIER, de hertog van BROGLIE en GUIZOT zekerlijk de belangrijkste personen waren. Hoe veel goeds is men den laatsten reeds verschuldigd, die reeds meer dan *duizend* lagere scholen opgerigt, en het geheel vervallen volksonderwijs in *Frankrijk* op zulk eenen voortreffelijken grondslag heeft gevestigd! Hoe heeft BROGLIE de waardigheid van *Frankrijk* met de verschuldigde toegevendheid jegens billijke eischen (zoo als in het geval van het verdrag met *America*) weten te vereenigen! Daarbij hadden, gelijk men algemeen zegt, de ministers elkander beloofd, geene *portefeuille* met andere ambtgenooten te zullen aannemen. Het schijnt, dat de heer THIERS zich daaraan niet gehouden, maar, verleid door de eer van *voorzittend minister*, zich onder de leden der derde partij heeft geschaard. Doch het zonderlingste is, dat de reden, die tot de voorbarige aftreding van het ministerie aanleiding heeft gegeven, nog niet eens bestaat. Immers, het is nog zeer onzeker, of de commissie, van welke men zegt, dat een der leden in zijn gevoelen veranderd is, wel tot de aanneming der *conversie* zal stemmen, *tegen* welke de meerderheid thans (5 tegen 4) gezind is. Het is ons dus een raadsel, hoe de Koning, die tot hiertoe zoo veel bewijzen van verstand en vastberadenheid heeft gegeven, de *demissie* der heeren BROGLIE en GUIZOT heeft aangenomen, in wier plaats (men moge dan over de staatkunde denken, zoo als men wil) toch onbetwistbaar *minder bekwame* staatsdienaars zijn getreden.

In allen gevalle hopen wij, dat de vastheid des konings het tegenwoordig ministerie aan zijne staatkundige belijdenis, aan het *stelsel der vorige ministers onveranderd te zullen volgen*, onwrikbaar zal doen vasthouden. Immers, hoezeer *Frankrijk* ons juist geene reden gegeven heeft, om in den jongsten tijd op deszelfs vriendschap te roemen, zoo is toch de *vreedzame* bloei van dat rijk, waardoor veler handen bezigheid erlangen, die anders staatkundige veranderingen zouden zien te bewerken, voor geheel *Europa* een outschatbare waarborg van rust. Wij vreezen echter, naar de meer tot de linkerzijde overhellende houding, welke het ministerie begint aan te nemen, dat de herstelling der goede verstandhouding met onze regering, waartoe, door de benoeming van den gezant MORTIER, reeds eene eerste schrede gedaan was, nog wel een weinig zal worden vertraagd. Wij erkennen, dit niet te wenschen. De vriendschap van het thans zoo naauw verbondene *Frankrijk* en *Engeland* is ons nuttiger, dan die van het verwijderde *Rusland*, hetwelk zich ook hoe langer zoo meer van de beginselen, in *constitutionele* staten vastgesteld en erkend, schijnt te willen verwijderen. — Doch wij hopen niet, dat deze beginselen immer in dadelijke botsing met elkander zullen geraken, maar dat eensdeels de drie Oostelijke Mogendheden hunne, misschien noodzakelijke, maar altijd harde maatregelen tegen de vrije stad *Krakau*, zoo spoedig slechts immer mogelijk, zullen opheffen, en aan den anderen kant, dat het ministerie THIERS dezelfde gematigdheid en wijsheid als het ministerie BROGLIE moge bezitten, en zich door de ODILLON-BARROT's niet tot dreigende of vijandelijke stappen, tegen eenige vreemde mogendheid, noch tot slapheid tegen de onverzoenlijke, onverbeterlijke vijanden der rust, des vredes, der zedelijkheid, der maatschappij en der godsdienst — de revolutionairen, — zullen laten wegslepen, en ons dus den val hunner edele, hunner gematigde voorgangers dubbel zouden doen betreuren.

Antwoord op den Brief uit Wurtemberg,

geplaatst in de Staatscourant van 22. February.

De *Nederlandsche Staatscourant* (onder de bescherming van het departement van nijverheid, zeer naauw met de Rotterdamsche stoomboot-maatschappij verbonden) bevat in haar nommer van den 23 Februarij eenen zoogenaamden brief, uit *Wurtemberg*, van den 12 Januarij, welke alle kenmerken draagt eerder aan de boorden van de *Maas*, dan aan die van de *Bodenzee* geschreven te zijn, en juist geplaatst wordt op eenen tijd, dat de hooge regering alhier eindelijk besloten had, zich de zaak der spoorwegen krachtdadig aan te trekken.

Wij zullen kortelijk de daarin aangehaalde bezwaren tegen de schijnbaar tot niets goeds dienende spoorwegen wederleggen.

De schrijver begint zijne redenering met eene waarschuwing tegen de overdrevene zucht, om deze nieuwe middelen van gemeenschap daar te stellen, en voorwaar, deze waarschuwing was hier te lande ten minste overbodig, vermits men niet gewoon is, alhier zoo overdreven, in nieuwigheden te zijn; doch het zij ons vergund te vragen, wat kan nadeeliger gevolgen voor eenen staat hebben, deze zoogenaamde overdrevene zucht tot het nieuwe of eene onbepaalde zorgeloosheid van bij het oude in te sluimeren; in het eerste geval zullen deze communicatie-middelen meest overal door particuliere societeiten daargesteld wordende, alleen eenige geldschieters, die niemand gedwongen heeft, zich in de hoop op eenen goeden intrest te leur gesteld vinden; in het tweede loopt men gevaar den handel en voorspoed van zijn land tot zijne naburen te laten overgaan; wij vragen hier, welke van deze beide gevolgen kunnen het nadeeligst voor eenen staat zijn? Doch wij willen den schrijver, voet voor voet, op zijn terrein volgen:

« Allerwege, zegt hij, waar tot nog toe dergelijke ondernemingen eene goede « uitkomst hebben opgeleverd, in *Engeland* en *Frankrijk*, vereenigden zich de « volgende omstandigheden.

1°. « Men had de wezenlijkste behoefte aan een uitgebreider en versnelder ge- « meenschap, ten gevolge van den bloeijenden staat der fabrijken, en van een « toenemend handelsverkeer. Heeft die behoefte zich ook hier doen gevoelen? « Reeds de vraag alleen klinkt als spotternij. »

Indien al de bloeijende staat der fabrijken van *Manchester* en het toenemende handels-vertier van *Liverpool* gelegenheid gaf tot het aanleggen van den spoorweg aldaar, gelooven wij geenszins, dat dit hetzelfde geval met al de andere daar te lande was. Was het dan in *Engeland* alleen ten gevolge van den bloeijenden staat van handel en fabrijken, dat men, in een paar jaren tijds, aldaar een vijftigtal spoorwegen ontwierp, en gedeeltelijk reeds executeerde? Is die behoefte dan zoo eensklaps ontstaan, daar er voor 2 à 3 jaren, behalve de spoorwegen van *Liverpool* en *Manchester*, *Stocton* en *Darlington*, en eenige tot afvoer van mijn-producten, geen questie van andere was? of was het eerder niet de toepassing der stoom op de bewegers van spoorwegen, die de minkostbaarheid en voordeelen van de snelheid dezer beweging deden zien, welke dit middel algemeen in gebruik bragt?

Was het aan deze redenen ook toe te schrijven, dat het Fransche gouvernement reeds in 1832 en 1833, in weerwil van den toenmaals benarden staat van hare *Lyonsche* en andere fabrijken, ten gevolge van den politieken schok, dien de staat ondergaan had, dat zij beval de studien op te maken van spoorwegen van *Parijs* naar *Lyon*, naar *Straatsburg*, naar *Havre*, naar *Rijssel* enz. of was het niet, dat het de voordeelen van deze nieuwe communicatie-middelen boven de oude inzag? — terwijl men eerlang aldaar de propositie tot aanleg derzelve bij de kamers te gemoet ziet. — Was het mede aan zulk eenen plotselingen buitengewoonen bloei van handel en fabrijken toe te schrijven dat *Amerika*, waarvan de schrijver in het geheel niet rept, tot het aanleggen van meer dan 60 spoorwegen genoopt werd, of was het niet veeleer het omgekeerde, dat het zijnen steeds toenemenden bloei aan het aanleggen van deze spoorwegen dankt? Is het ook hieraan verschuldigd, dat *Oostenrijk* den spoorweg naar *Lemberg*, dat *Rusland* dien van *Petersburg* naar de lustplaatsen van *Sarkojeselo* en *Peterhof* aanlegt? Zoude dit ook wel niet ons als spotternij in de ooren kunnen klinken?

Doch vervolgen wij:

2°. « Daar vindt men in het land zelve de noodige fondsen om de kosten te « dekken, terwijl die kosten zelve in eene juiste verhouding stonden tot de ver- « wachtte winst. In *Wurtemberg* vindt men de millioenen niet in overvloed, en « vreemde kapitalisten zullen zich niet haasten, om dezelve te steken in eene « zeer gewaagde onderneming, die geene kansen op eene gelukkige uitkomst hun- « ner speculaten aanbiedt. »

Tot antwoord hierop kan dienen het artikel van de *Augsburger Zeitung*, van den 21 Februarij, waarin men uit *Wurtemberg* meldt, dat de spoorweg-maatschappij van *Ulm* zich met die van *Stuttgart* heeft vereenigd en door het bijtreden van een voornaam kapitalist van *Munchen* de inschrijving is vervuld.

3°. « Daar gold het steeds slechts korte afstanden, waarop het terrein geen al te « groote hinderpalen opleverde. Hier begint men met eene lijn van zoodanige uit- « gebreidheid te trekken, dat de onmogelijkheid der uitvoering bij den eersten oog- « opslag blijkt, men wilen daarenboven den weg leggen door eene geheel bergach- « tige landstreek en over de *Wurtembergsche Alpen*, die van 800 tot 2500 voeten « boven de oppervlakte der zee verheven zijn."

Hier moeten wij aanmerken, dat de schrijver alzoo niet schijnt te kennen de kapitale spoorwegen, thans in *Engeland* in constructie, noch de moeijelijkheden, waarmede men zoo wel bij de bestaande als bij deze te kampen had! Wij dienen den schrijver hier te vragen, of hij nimmer heeft hooren spreken van den spoorweg van *Londen* naar *Birmingham*, sedert 3 jaren in constructie, lang bijna 100 Engelsche mijlen of ruim 30 uren; noch van de moeijelijkheid der door te graven rotsen, constructie van tunnels, even als bij die van *Liverpool* naar *Manchester*, waarbij zich alle mogelijke zwarigheden opdeden, die immer een' spoorweg kan ontmoeten; noch van die van *Londen* naar *Bristol*, ongeveer van gelijken afstand; heeft deze schrijver ook niet van den aangevangen spoorweg van *Londen* naar *Edimburg* gehoord; en waarom vermijdt de schrijver opzettelijk van *Amerika* te spreken, waar reeds spoorwegen van 50 à 60 uur lengte in volle werking zijn, en alwaar men er zelfs één van 160 uren lengte, die van *New-York* en *Erié*, gaat aanleggen; welke het *Alleghanij* gebergte, niet minder hoog dan de *Wurtembergsche Alpen*, moet overschrijden? Maar men behoefde dit juist alles niet te weten, om tegen spoorwegen te schreeuwen.

Verder zegt de schrijver.

4°. « Daar vond men mannen, uitgerust met de kunde en eigenschappen, speciaal benoodigd, om dergelijke ondernemingen te besturen en uit te voeren, terwijl men dezulke hier en in geheel *Duitschland* vruchteloos zoude zoeken."

Dit gezegde versterkt ons vermoeden, dat deze zoogenaamde brief uit *Wurtenberg* nimmer aldaar geschreven is; want wij kunnen niet vooronderstellen, dat de namen van de grootste bouwkundigen onzer eeuw, van een WIEBEKING en WOLTMAN, benevens die van VON BAADER en GERSTNER, welke beide laatste spoorwegen gebouwd en verbeterd hebben, in *Wurtemberg* niet zouden bekend zijn. Het doet der vaderlandsliefde van den schrijver weinig eer aan, met zoo veel minachting van de groote bouwkundigen van zijn eigen vaderland te spreken. Zoo wel als men niet alleen in *Engeland*, maar ook in *Frankrijk*, *België*, *Amerika* en elders lieden vond, tot het aanleggen van spoorwegen bekwaam, hetwelk zich eenvoudig tot het nabootsen van het bestaande reduceert, waarom zouden deze ook niet in *Wurtemberg* te vinden zijn?

Verder beweert de schrijver, dat het alleen de tuimelgeest van onze eeuw is, die deze uitgebreide en verhevene plannen als door eenen tooverslag doet te voorschijn komen. Deze oorzaak in het midden gelaten, zullen wij aan den schrijver vragen: als nu de geheele wereld aan het tuimelen gaat en daardoor spoediger voortkomt, en, zoo als het spreekwoord zegt: *die het eerst komt, die het eerst maalt* of het dan beter is, als de slakken achter aan te kruipen en *achter het net te vísschen?*

Dat het de vrees voor den spoorweg van *Manheim* naar *Basel* is, die *Wurtemberg* doet bevreesd zijn om den doorvoer van Italiaansche en Zwitsersche waren te zullen verliezen; maar al was die vrees gegrond, zegt de schrijver, is het ongerijmd, een redmiddel aan te grijpen, verderfelijker dan het kwaad, dat men wil verhoeden, dewijl daardoor de straatwegen zullen lijden en geheele klassen van inwoners van alle middel van bestaan zullen beroofd worden. Vergun mij een oogenblik, *Mijnheer van Wurtemberg*, men moet consequent zijn, een van beide is waar? de spoorwegen zijn goed of slecht; Heeft het laatste geval plaats; wel nu, dan zal niemand er gebruik van maken, en geene der bestaande middelen zullen er onder lijden; zijn dezelve integendeel goed, dan kan het benadeelen der oude middelen geen reden zijn, om dezelve niet mede aan te leggen, want dan had men ook geene stoombooten moeten octroijeren, daar deze de beurtschippers benadeelden, enz.

De schrijver eindigt met te verklaren, dat daar de spoorwegen thans *het algemeene stokpaardje* zijn, de regering daarvoor eene zekere inschikkelijkheid gebruikt. Wij kunnen niet genoeg dit verstandig inzien der regering van *Wurtemberg* prijzen, die zelfs verder gaat, dan de schrijver zegt; die zelfs fondsen verschaft, om deze onderneming aan te moedigen: en wij gelooven, dat zij hierdoor ten voorbeeld van menigen anderen staat kan verstrekken, die, uit gehechtheid aan de oude middelen, niet dan schoorvoetende met den algemeenen stroom schijnt mede te willen gaan en dus doende zich bloot stelt, van te laat te zullen komen, wanneer hare concurrenten er de voordeelen van zullen geëxploiteerd hebben en *alzoo te vreezen heeft, achter het net te zullen visschen.*

J. C.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 6 Feb 2 El 0 Palm 5 Duim; gewassen 85 Duim; gevallen 0 D

Den 7 Feb. 2 El 8 Palm 0 Duim; gewassen 75 Duim; gevallen 0 D

Heden overleed, tot mijne diepe droefheid, mijn hartelijk geliefde Vader BEREND JAN BERENTS, in den gezegenden ouderdom van ruim 83 jaren.

ARNHEM, den 3den Maart 1836. E. BERENTS.

---

§ † § Op Maandag den 14den Maart 1836, des avonds ten 6 ure, ten huize van den Heer *SANDERSLEBEN*, in het *Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, zal, ten overstaan van de aldaar residerende Notarissen Mr. *G. VAN ECK* en Mr. *W. H. TAAY*, in het openbaar bij inzet worden geveild, om 14 dagen daarna bij toeslag te verkoopen:

1°. Een rojaal HEERENHUIS en ERVE, staande en gelegen in de Bakkerstraat te *Arnhem*, op een der beste standen, ruim en gemakkelijk ter bewoning verdeeld en ingerigt, met eenen aangenamen TUIN, en daar achter zijnde STALLING voor 8 Paarden, KOETSHUIS en open lucht, uitkomende in de Weverstraat; alles hecht en sterk, en goed onderhouden; bij het Kadaster bekend onder Sectie O, No. 1902.

2°. Een HUIS en ERVE in de Bakkerstraat te *Arnhem*, naast het voorafgaande Parceel gelegen, weinige jaren geleden aanmerkelijk verbeterd, en in den besten staat van onderhoud. Kadastrale Sectie O No. 1903.

Het eerstgemelde Huis zal in twee parceelen en in massa, en vervolgens het geheele blok in eene generale massa geveild worden, om in genot te aanvaarden tegen 1° Mei aanstaande, het groote pand geheel huurvrij, en het tweede parceel verhuurd tot aan 1°. Mei 1837.

Ter bezigtiging kan men zich aanmelden bij de bewoners van de voorschrevene huizen gedurende 8 dagen, den inzet voorafgaande, uitgenomen des Zondags, en na vooraf den toegang verzocht te hebben; terwijl men omtrent de voorwaarden van verkoop bij een der bovengenoemde Notarissen informatie bekomen kan. — Brieven franco.

---

§ † § De Heer van *STAA*, Burgemeester, te *Lobith*, zal ten zijnen huize, op Dingsdag, den 15den Maart 1836, op huiswijze door den Notaris *PLIESTER*, residerende te *Zevenaar*, doen verkoopen: 7 PAARDEN, 28 stuks RUNDVEE, KARREN, 1 PLEIZIER-KARRETJE, PAARDENTUIG ook tot het drijven voor Schepen, KOPERWERK, TIMMERHOUT, en nieuwe RAMEN en SLAAPKRIBBEN.

---

§ † § KERKVOOGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE TE *VARSSEVELD* zijn voornemens, om, onder nadere goedkeuring van het *Provinciaal Kollegie van Toezigt over de Kerkelijke Administratie der Hervormden in Gelderland*, op Donderdag den zeventienden Maart 1836, des voormiddags ten tien ure, ten huize van *A. GRUTTERINK* te *Varsseveld*, aan den minstaannemenden aan te besteden.

Eene geheele VERNIEUWING VAN HET KERKGEBOUW, bestaande in *Vloer*, *Zitbanken*, *Deuren*, *Plafond* in het zuidelijk afdak, *Smids-* en *Verwerswerken*, benevens de LEVERANTIE der benoodigde MATERIALEN.

De voorwaarden en het bestek, waarop deze aanbesteding zullen plaatshebben, zal, van heden af, ten huize van bovengenoemden ter inzage liggen; terwijl de noodige aanwijzing, drie dagen te voren, op de plaats zelve zal geschieden.

Varsseveld den 1sten Maart. 1836.

Het collegie van Kerkvoogden voornoemd,
B. H. VAN HOLTEN.
President.
Ter ordonnantie van hetzelve,
J. BOLAND.
Secretaris.

Aanbesteding.

Op Maandag den 14den Maart 1836, des namiddags ten 4 uren, zal, onder nadere approbatie van den Heer Directeur-Generaal voor de zaken van de R. C Eeredienst, door het Kerkbestuur van *Elden*, in bijzijn van den Ingenieur van 's Rijks Waterstaat, *M. H. CONRAD*, ten huize van de Wed. *A. FRERIKS*, te *Elden*, worden aanbesteed:

HET OPBOUWEN VAN EENE NIEUWE R. C. KERK EN PASTORIJ, met de LEVERANCIE van al de daartoe benoodigde MATERIALEN.

Zullende, acht dagen voor de besteeding, de noodige aanwijzing *in loco* worden gedaan door den Heer Pastoor, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij zijn Weleerwaarde, als bij den Hoofdingenieur *FERRAND*, en den Ingenieur *CONRAD*, te *Arnhem*.

---

† § † In het Koffijhuis *het Zwijnshoofd*, te *Zutphen*, zal, door het ministerie des te dier stede resideerenden Notaris Mr. *M. J. VAN LÖBENSELS*, op Donderdag den 17den Maart 1836, bij inzetting, worden geveild, en acht dagen later, zullende zijn den 24sten dito, naar genoegen geldende, worden verkocht, en wel telkens des namiddags om drie uren,

De ONDERGROND van het BOSCH, genaamd den *Zandkamp* of *Wilgenkamp* in den *Halmer*, onder *Voorst*, groot 8 Bunder 54 Roeden 5 Ellen, zullende de daarop staande DENNENBOOMEN op Dingsdag den 22sten Maart 1836, 's voormiddags ten tien ure, in afzonderlijke veiling, worden gebragt, om daarna, bij de definitieve toewijzing van den Ondergrond, finaal te worden toegeslagen of bedankt.

---

† § † In eene der kleine steden van *Gelderland*, wordt een LEERLING in eene APOTHEEK gevraagd, aan wien het vereischte *pharmaceutisch onderwijs* zal gegeven worden. Adres, onder Letter R, bij den Boekdrukker *C. A. THIEME*, te *Arnhem*; brieven franco.

UIT DE HAND TE KOOP,

Eene pas geworpen hebbende, en goed melkgevende EZELIN, met haar VEULEN. Te bevragen bij *S. WIJNHUIZEN*, te *Velp*.

---

§ † † Men vraagt, op een kantoor binnen deze stad, tegen genot van eenig salaris, een JONG MENSCH, niet beneden de zestien jaren oud, die eene nette hand schrijft en goed kan rekenen. Adres bij den Drukker dezer, sub Litt. X.

---

† † † Met voorkennis van het geneeskundig bestuur alhier, zal de TANDMEESTER *PHILIPPUS DE HAAN*, terwijl hij zich ter dezer stede bevindt, om zijne geëerde abonnenten te bezoeken, tevens te spreken of te ontbieden zijn ter genezing van alle Mondpijn, veroorzaakt door Roos, Zinkingen, Rumatiek, of Waterkanker. Trekt zeer behendig Kiezen, Tanden, of derzelver wortels; zet Kunsttanden in den mond, dewelke de natuurlijke bijna gelijken, zoo tot sieraad als gebruik, en bevestigt de losse Tanden; verdrijft zeer behendig alle pijnlijke likdoorns zonder de lijders te pijnigen. Gelogeerd, tot den 12den dezer, bij *J. S. KAMPS*, op de Markt te *Arnhem*.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.